

INTERVIU: VERONICA BALAJ - FLORENTIN SMARANDACHE

(Radio Timisoara, noiembrie 1993)

VB: Structura dv. este ... bipolară, sau, exactitatea matematicii se întâlnește ca la Ion Barbu cu limpezimea înaltă a poeziei ?

FS: Din păcate ... da ! Uneori simt că mă pierd creând în direcții diferite, simt că mă rup în două și nu ajung la nici un capăt. Dar nu pot să abandonez pe moment nici una ! Fără să mai pun în balanță ca existența mi-o asigur din ... computere ! As zice "arta computerelor", fiindcă începe să mă atragă să mă ajute în redactarea lucrărilor literare ori științifice, stocarea, actualizarea lor ... Ba mai mult în ... creația poetică !! Pur și simplu nu vreau să-l urmez pe Ion Barbu -- deși toată lumea este tentată să facă această comparație datorită formației (și în-formației) mele profesionale. O serie de non-poeme sau a-poeme am, și compun încă, asistat de această mașină electronică care-mi devine indispensabilă. Am sărit peste câteva etape în evoluția unui om de litere: de la scrisul olograf, direct la ordinator ! ... adică: niciodată n-am posedat o mașină de dactilografiat (pare ciudat pentru un literat ! ... manuscrisele fiindu-mi bătute de unchiul meu, ori de secretare), și nici vreun WordProcessor. Ca un arborigen de la comuna primitivă, sarind peste sclavagism și feudalism, în era cibernetică occidentală !

Asadar ... alerg pe trei drumuri ... probabil de unul singur !!

Și asta cu atât mai rău, deoarece în societatea modernă -- și mă uit la americani -- fiecare se perfecționează într-un domeniu strict (din cauza concurenței și-a exploziei de informații careia nu-i mai faci față !). Îmi trece prin minte un aforism cu humor al lui Octavian Paler: Specializarea înseamnă să cunoști din ce în ce mai mult despre din ce în ce mai puțin, până ajungi să știi totul ... despre nimic !

VB: Ați rămas un scriitor român indiferent de limbile în care ați publicat ?

FS: Dacă nici Eliade n-a scris în franceză sau engleză -- cu excepția lucrărilor științifice, la care contează mai mult ideile/notiunile transmise și mai puțin stilistica --, ce rost ar avea să mă apuc eu ? Concurând cu, vorba 'ceea, bastinașii !

Am încercat traduceri între cele trei limbi - mai degrabă pentru deprinderea idiomurilor de care mă-am izbit: fie lucrând în Maroc la un liceu ca profesor cooperant, fie prin exil în America.

Desigur, mai ușor este să te exprimi în limba maternă: de aceea îmi tin jurnalul în românește, singura creație pe care mai sunt în stare să o continui ... Emigrantul poartă cu sine țara în suflet.

Nu mi-a fost totuși dificil să fac experimente paradoxiste în franceză și engleză, mai ales în poezie. Îmi place să mă joc cu literele, câteodată ca un copil în țărână !

De la caligramele lui Appolinaire, dadaismul lui Tzara, absurdul lui Ionesco, până la concretismul brazilian (Augusto de Campos și grupul Noigandres). Mă atrage avangarda literară fiindcă nu-s în stare să creez nimic clasic ! Pe urmă: în general, caut diferența specifică în artă de la un creator la altul, de la un gen literar la altul -- pentru încălcarea tuturor frontierelor.

Lucrările de cercetare matematică, așa cum s-a născut în lumea științifică, le public normal în engleză.

VB: Să facem cunoștința cu omul originar de aici, de la noi ...

FS: Va multumesc pentru aceasta succinta prezentare !

VB: Litera scrisa, cuvantul stilizat artistic ce semnifica pentru Dv. ? E ceva vital ? Nevoia de a scrie, vreau sa spun.

FS: Am considerat scrisul ca pe *o metoda psihoterapeutica* -- si astfel s-au nascut jurnalele: din timpul dictaturii, din lagar (intitulat FUGIT ..., care trebuie sa apara la sfarsitul acestui an), si din exilul american: o descarcare a sufletului de toata durerea si anxietatile care-l bantuie. Ma mir cum foaia de hartie poate sa suporte atatea ! - zic cu autoironie !!

Am considerat scrisul ca pe *un joc inalt, artistic, inventiv, neconformist* -- si

astfel s-a nascut PARADOXISMUL.

VB: Coordonatele altor literaturi pe care le-ati cunoscut in comparatie cu literatura romana ... Ce sansa avem sa fim ceva, ceva mai cunoscuti macar acum in secolul vitezei informatiilor ?

FS: Odata cu deschiderea Romaniei spre lume cresc sansele ca literatura noastra sa patrunda in afara. Participari cat mai multe la colocvii, seminarii, congrese, conferinte, expozitii, manifestari artistice ... Ma gandesc la succesele recente peste hotare ale Teatrului National din Craiova cu piesa "Titus Andronicus" in regia lui Silviu Purcarete. Apoi traduceri, traduceri, traduceri ... buna distribuire a cartii ... In SUA exista butada: sa stii sa te vinzi pe tine insuti, sa stii sa-ti faci reclama ...

Dupa Revolutie s-au deschis centre culturale romanesti in strainatate

VB: Literatura romana, acolo, se pare ca nu se prea ... vede ...

FS: Exista un mic interes al americanilor pentru literatura si arta in general. Acestea mai rezista prin medii academice: universitati, colegii, si organizatii ori asociatii <nonprofit>.

Am gasit prin multe biblioteci americane carti in chiar limba romana, in special volume de versu

VB: Cum se poate edita o carte in America ? La noi costa imens !

FS: Se cauta

Steven King

Nu trebuie sa te astepti la vreun profit material, de pilda, la publicarea unui volum de versuri. Cu foarte mici exceptii. Americanii apreciaza cartile care te-nvata sa faci ceva, s-aplici in practica ... <how-to-do books>

VB: Si-acum, despre Paradoxism: intentii, arie de interes, reusite, perspective.

VB: Drumul dv. literar.

FS: Drumul meu literar a fost greu, tarziu, cu obstacole si indivizi care s-au pus de-a latul numai sa nu public, sa nu merg la congrese ! (ma refer la obstructia de care am "beneficiat" in perioada dictaturii). La inceput semnam cu pseudonim: <Ovidiu Florentin>, iar cateva din primele poeme mi-au aparut si in revista timisoreana "Orizont" prin anii '80.

VB: Va rog, un gand pentru Timisoara !

FS: La Timisoara am prieteni si colaboratori mai vechi: Ion Pachia Tatomirescu, Rodica Berariu Dranghicescu, si de ce nu ... Veronica Balaj ?! Iar pe linie matematica:

Titu Andreescu -- in prezent fiind profesor la Chicago, Dorel Mihet ... Carora le transmit un mesaj transoceanic prin intermediul postului de radio local.

Orasul Revolutiei, Timisoara imi aminteste de Jurnalul dv. din 16-22 decembrie 1989, pe care ati avut amabilitatea sa mi-l expediatii in Statele Unite, si l-am citit pe nerasuflate, revolutie care m-a prins in Turcia -- in lagarul de refugiati politici din Ankara --, ascultand cu urechea lipita de aparat ce se intampla in citadela de pe Bega, stransi chiorchine ... Apoi am incins o hora romanii de la Hotel Menecse, crezusem ca Ceausescu e nemuritor, e lipit de scaunul prezidential -- asa intepenise vremea ! Mai tarziu aveam s-aud ca multi timisoreni sarutau pamantul de fericire -- nu le venea sa creada ochilor ca s-a infaptuit minunea si tiranul a cazut !!